

ELLEN HØRUP

HVORDAN FREDEN REDDES

**KØBENHAVN
AKCIDENSTRYKKERIET . POLITIKENS HUS
1939**

25 Øre

VIL man forstå hvad der ligger til Grund for det, der sker, må man holde op at stirre sig blind på de to fascistiske Diktatorer.¹ Man skal ikke tømme sin Forargelses Skåler udelukkende over Hovedet på dem, men forbeholde en ikke ringe Part til andre lige så værdige Statsoverhoveder. Mens enhver kan se og fordømme, hvad de to første begår af Uret og Vold, hører det med til god Tone at opfatte Mr. Chamberlain² og M. Daladier³ og deres Forgængere som ærlige Demokrater, der til alles Bedste gør, hvad de formår for at standse de to brølende Løver, der truer med at fare løs på alt og alle. Om ikke andet så ved at slænge dem det ene Offer efter det andet i Gabet for at hindre, at de æder det hele.

Det er den Fremstilling, som de såkaldte demokratiske Stormagters Regeringer ved alle Pressens og Propagandaens Midler har søgt at bibringe Folkene. Og som er blevet troet af deres egne Folk og af alle de andre med. Ved hvert Brud på Lov og Ret, der opskræmmede den Del af Menneskeheden, der endnu forlangte et vist Minimum af Velanstændighed af deres Regeringer, krøb de om bag Løverne og dækkede sig ved at give dem hele Skylden. De fortræffelige Demokrater havde aldrig andet på Samvittigheden end at redde Freden. Det var Slagordet. Det var vel valgt og gjorde altid en god Virkning, noget der i al Fald betød, at Folkene nu i de fleste Lande har indset, at det værste, der kan hænde dem, er at blive drevet ud i en moderne Totalkrig.

Den første Gang, der var Brug for Slagordet, var 1931, da Japan overfaldt Kina. Før Verdenskrigen havde det ikke været nødvendigt. Da gik Folkene uden at kny i Krig, når deres Regeringer forlangte det. Det eneste, der dengang behøvedes, var at bilde dem ind, at det var dem, der var de Angrebne, så de måtte slås for at forsvare sig. Det troede de alle sammen på. Det døde de for, og det slog de dem på den anden Side ihjel for.

---

1 I begyndelsen af 1930erne var der ifølge den tyske emigrant i Sverige, Kurt Singer, hele 24 hele fascistiske diktatorer i Europa. Europas diktatorer : 24 diktatorer från Hitler till Stalin. / : Kurt Singer. Axel Holmströms förlag, 1936. <https://www.sac.se/content/download/30146/227201/file/Europas%20diktatorer.pdf>

2 Neville Chamberlain (1869 –1940). Konservativ britisk politiker. Premierminister 1937-1940. Neville Chamberlain afløses som premierminister af den konservative politiker Sir Winston S Churchill (1874-1965), den 10. maj 1940 I Erindringer om den anden verdenskrig bind 1. 1939-1941. / : Winston Churchill. Rosenkilde, 2006. Første bog: Katastrofens forhistorie 1029 -10. maj 1940, beskriver Churchill sit syn på Mellemløvsårenes politik frem til starten af anden verdenskrig.

3 Édouard Daladier (1884-1970) . Liberal fransk politiker. Frankrigs premierminister i 1933, 1934 og 1938-40.

Men siden de fik Folkeforbundet⁴, forslog det ikke. Da havde jo alle de mere end 50 Medlemmer forpligtet sig til ikke at angribe noget andet Land. Var der alligevel en, der gjorde det, skulde alle andre stille sig på den Overfaldnes Side. Så det farligste var egentlig ikke at blive angrebet, men at være Angriber og få alle de andre imod sig.

Men da det kom til Stykket, gik det hele anderledes. Pagten blev brudt ikke alene af Japan, men af hele Folkeforbundet, der sad Kinas Ret og Kinas Appel⁵ overhørig. Dermed var Folkeforbundets Æra forbi og med den i al Fald foreløbig Menneskenes Drøm om en Verden uden Krig. For den Angrebne var det akkurat det samme efter som før der var et Folkeforbund.

Men en Forklaring var man jo Folkene skyldig, og så var det, man opfandt Slagordet. Man havde ganske vist udleveret Kina og prisgivet Retten og slået Folkeforbundet i Stykker — men man havde reddet Freden.

Næste Gang var under den etiopisk-italienske Krig⁶. Der var den franske Regering den ivrigste til at støtte Mussolini.⁷ Dens Politik var stadig rettet mod Arvefjenden, Tyskland, og i det forfængelige Håb at få Italien til Forbundsfælle, gav den Mussolini frie Hænder i Etiopien⁸. Ved den Lejlighed blev Etiopierne Slaver. Tredje Gang Freden blev reddet, var i Spanien. Der fik Franco⁹ militær Hjælp af Mussolini og Hitler,¹⁰ mens de demokratiske Stormagter støttede det fascistiske Oprør ved at hindre Landets lovlige Regering i at købe Våben. Sammen med Fascisterne sad de i omtrent tre År i Ikke-Indblandingskomitéen uden at lade sig anfægte af, at Italien og Tyskland

---

4 Stormagtsforbund etableret af de allierede fra første verdenskrig i 1919-1920 med hovedkvarter i Genève. Datidens FN. Yderligere 13 neutrale lande, herunder Danmark, blev straks medlemmer; men forbundets autoritet svækkes af, at USA af indenrigspolitiske årsager ikke ville være med.

Formålet med Folkeforbundet som det blev diskuteret før og under hele første verdenskrig, var at etablere en ny international organisation; en universel overnational sammenslutning af selvstyrende stater, som skulle fremme bevarelse af verdensfreden og søge stridigheder, løst ad fredelig vej samt organisere internationalt samarbejde mellem stater og folk på alle områder. Ifølge Folkeforbundspagtens artikel 11 er "enhver krig eller krigstrussel et anliggende, der angår hele forbundet, og dette skal tage ethvert skridt, der kan sikre en fredelig løsning" og som noget helt nyt ville man offentlighed vedrørende staternes rustninger, rustningsprogrammer og våbenindustrier. Dette førte i 1920 til dannelsen af Den midlertidigt blandede kommission som skulle undersøge en række politiske, sociale og økonomiske forudsætninger for afrustning og i 1925 etableres Den forberedende kommission for afrustningskonferencen. Desuden udgav Folkeforbundet også som noget nyt en række mere eller mindre pålidelige årbøger om medlemslandenes militæruddgifter, våbenproduktion og våbenimport samt -eksport. I sidstnævnte tilfælde er der stort set ikke balance i opgørelserne, hvilket tyder på en del illegal våbenhandel.

Ellen Hørup og Folkeforbundet. / :Holger Terp. I: Gandhi og de nordiske lande, 2009.
<http://www.fredsakademiet.dk/library/nordic/ellen7dk.htm>

5 League of Nations: Appeal by the Chinese Government : Report of the Commission of Inquiry. Genève : 1932.
 Appeal of the Chinese government draft of the report provided for in article 15, paragraph 4, of the covenant. (Submitted by the Special Committee of the Assembly in Execution of Part 111 (Paragraph 5) of the Resolution of March 11th , 1932.)

<https://biblio-archiv.unog.ch/Dateien/0/D2790.pdf>

League of Nations: Appeal by the Chinese Government : Supplementary Documents to the Report of the Commission of Inquiry. Genève , 1932

6 1935-1936.

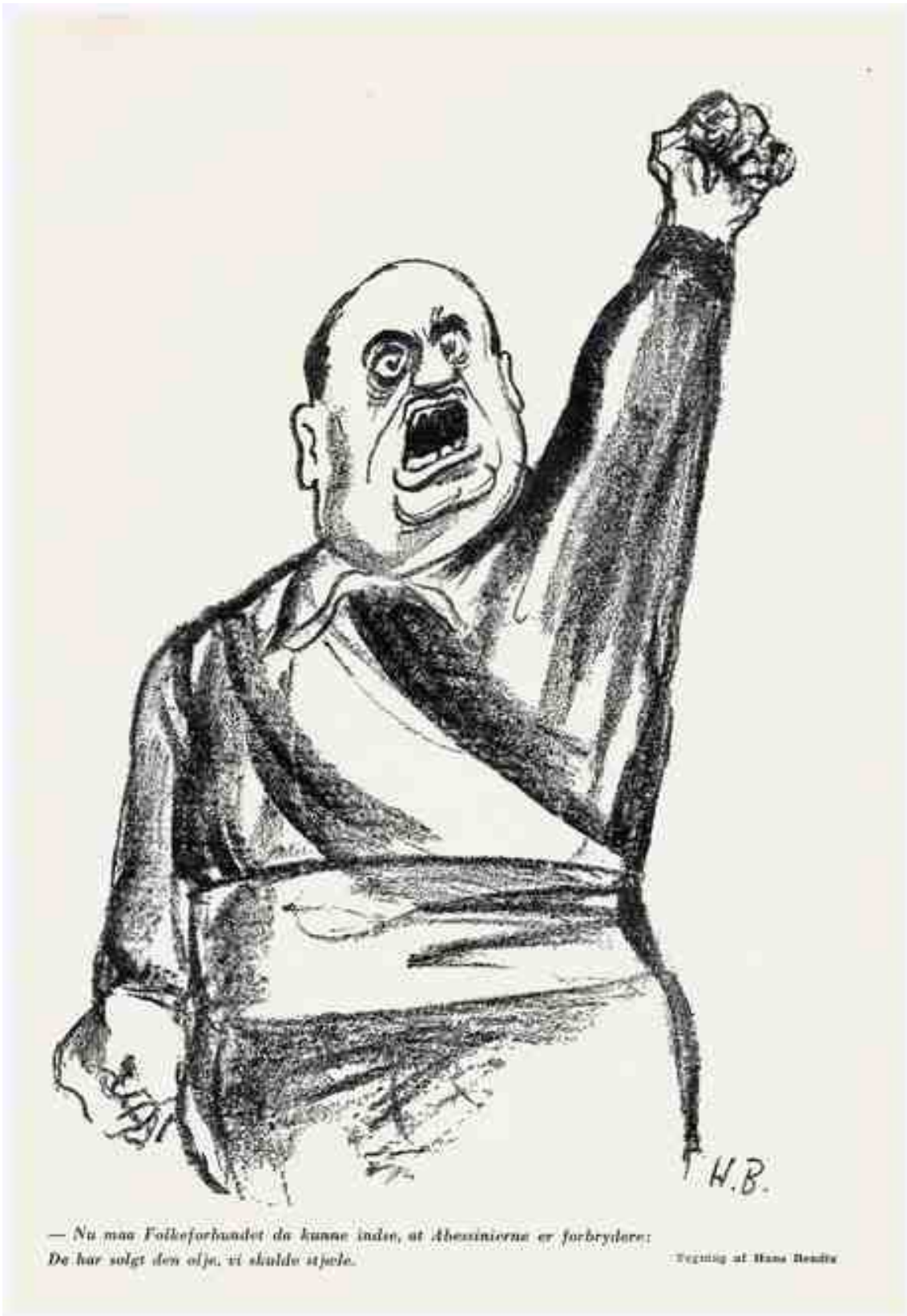
7 Benito Mussolini (1883-1945). Italiensk fascist og diktator 1922-45.

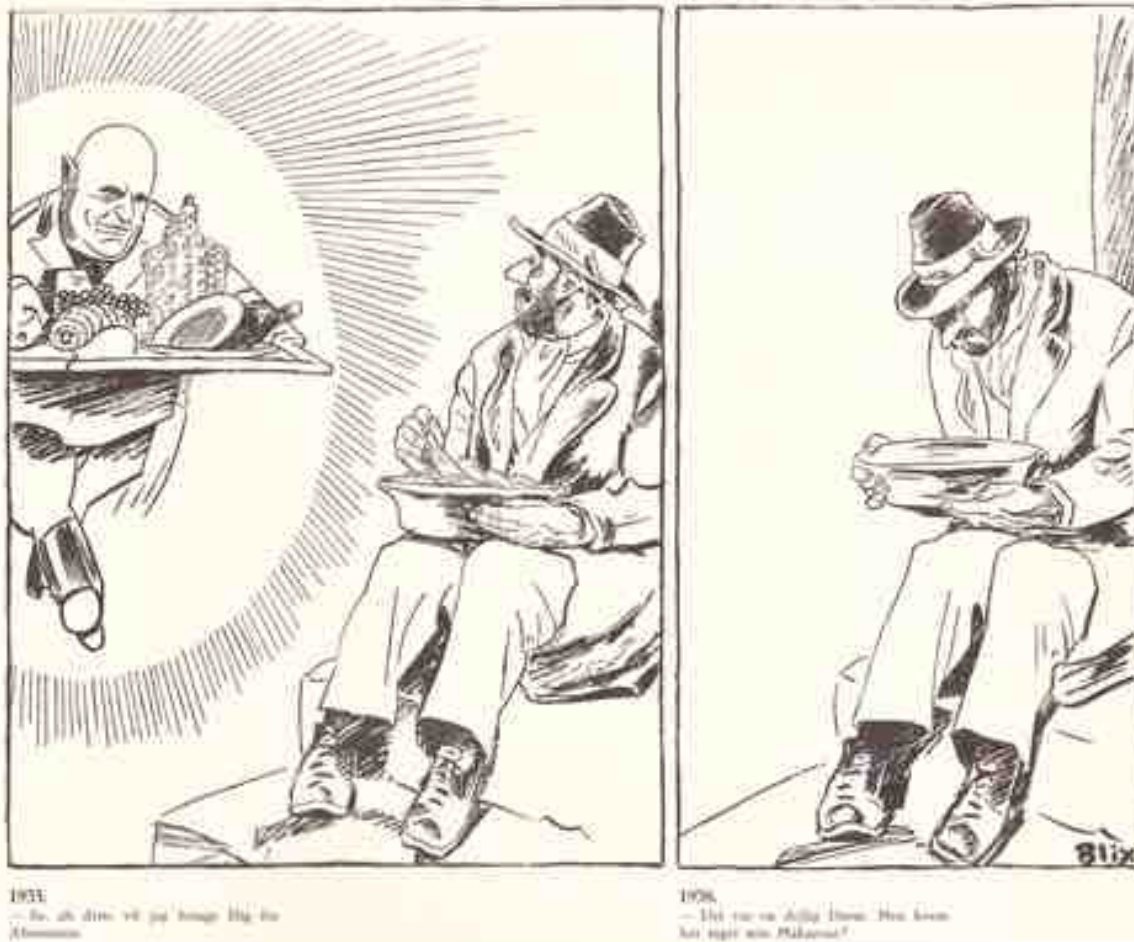
8 Franco-Italian Agreement eller Mussolini-Laval Accords of 1935.

9 Francisco Franco (1892-1975). Fascistisk spansk officer og diktator.

10 Adolf Hitler (1889-1945) . Illegal østrig-ungarsk emigrant i Tyskland kort før første verdenskrig. Nazist. Kupmager 1923. Tysk diktator 1933-1945. Senere ansvarlig for Anden verdenskrig.

forsynede Franco med alt lige fra Krigsmateriel til regulære Tropper og Flyvere og hå-
nede dem ved at aflægge Løfter, som de brød, mens de gav dem.

I alle disse tre Tilfælde var Freden blevet reddet, ved at man lod Krigen gå sin Gang, indtil det overfaldne Folk var slået og Landet erobret. Men den 12. Marts 1938 indførte Hitler en ny Metode: Hari inviterede Østrigs Statholder, Hr. Schuschnigg¹¹, til et Besøg i Berchtesgaden¹² og besatte så med en Militærmagt, der var stor nok til et Angreb på Frankrig, det fattige, afvæbnede Østrig. Det hele gik i en Håndvending. Hvis det kom bag på nogen — de demokratiske Stormagter var det i al Fald ikke. Fire Dage før Anschluss¹³ holdt Mr. Chamberlain en Tale, hvori han antydede, at den engelske Regering ikke vilde modsætte sig Hr. Hitlers Ønsker angående Østrig og Sudetertyskerne.

Den offentlige Mening beroligede Mr. Chamberlain med Görings¹⁴ Erklæring til den engelske Regering om, at Tyskland fastholdt Overenskomsten af 1925, der sikrede Tjekoslovakiets Selvstændighed. Lord Crewe¹⁵ berømmede i Overhuset Hr. Hitler, fordi han havde reddet Østrig for en blodig Borgerkrig. Dermed var det gamle Kulturland, der aldrig havde hørt til Tyskland, indlemmet i Nazisternes Tredje Rige.

11 Kurt von Schuschnigg (1887-1997) Austrofascistisk, katolsk østrigsk politiker Forbundskansler i Østrig 1934-1938. <https://archive.org/search.php?query=Kurt%20Schuschnigg>

12 En by i delstaten Bayern i det sydlige Tyskland, tæt på den østrigske grænse. Hitlers residens, Berghof lå her

13 Betegnelsen for Tysklands annekstion, besættelse eller indlemmelse af Østrig den 13. marts 1938.

14 Hermann Göring (1893-1946). Tysk nazist.

15 Robert Crewe-Milnes, 1st Marquess of Crewe (1858-1945).

Umiddelbart efter dette vellykkede Kup tog den tyske Propaganda i Tjekoslovakiet Fart. Den tyske Presse skreg endnu højere end Hr. Henlein¹⁶ på Selvstyre. Den tjekkiske Regerings Misgerninger over for Mindretallet tårnede sig op omkring Præsident Beneš¹⁷, der blev fremstillet som en gemen Forbryder.

Den 14. Marts erklærede Ministerpræsident Blum¹⁸, at alle Frankrigs Forpligtelser over for Tjekoslovakiet vilde blive overholdt. Den 24. vægrede Mr. Chamberlain sig ved at give Tjekoslovakiet nogen som helst Garanti, og den 9. April blev Blum styrtet. I hans Sted kom Daladier med den engelske Højfinans Tillidsmand, Bonnet¹⁹, som Udenrigsminister.

Den 20.—21. Maj var det Hitlers Hensigt at erobre Tjekoslovakiet ved et pludseligt Overfald, l Tillid til, at England ikke vilde blande sig i det. Tjekoslovakiet mobiliserede, og Frankrig og Rusland truede med det, mens Hitlers „eneste Ven, Mussolini, var tavs. Men Mr. Chamberlain vilde ingen Krig have og tvang Hitler til Tilbagetog. På det Tidspunkt var der altså virkelig Fare for Krig, som Chamberlain afværgede for at redde ikke Freden, men Nazismen.

Alle Mr. Chamberlains Bestræbelser gik nu ud på at skaffe Hitler hvad han vilde „ad fredelig Vej". Og han sparede sig ikke. Han fløj Rigskansleren i Møde i Berchtesgaden²⁰, han fløj til Godesberg og til sidst til München, hvor de to store Demokratier tvang Tjekoslovakiet til at begå Selvmord²¹. Siden Mr. Chamberlain begyndte sin mæglende Virksomhed, var Krig udelukket. Der var altså heller ingen Fred at redde.

Mobiliseringen i de sidste Dage af September var Bluff. Både i England og Frankrig. Løbegravene i Hyde Park, Gasmaskerne uden Filtre, Evakueringsplanerne, hvor Forplejning var glemt. Det gjaldt om at drive Befolkningen lige ud til Randen af Afgrunden, så de troede, Bombeflyverne hang over Hovedet på dem, for at få dem til at glemme, at Tjekoslovakiet var et frit og selvstændigt Land ligesom deres eget, Medlem af det samme Folkeforbund som de selv, og som havde garanteret dets Grænser. Og for at Mr. Chamberlain og M. Daladier kunde få en Fred at redde.

---

16 Konrad Henlein (1898-1945). Tjekkisk nazist og SS mand. Reichsstatthalter Sudetenland - leder af distriktet Sudeterlandet som tyskerne havde besat i 1938.

17 Edvard Beneš (1884-1948).

18 Léon Blum (1872-1950). Fransk socialist. Premierminister i 1936-1938 og 1946-47.

19 Georges-Étienne Bonnet (1889- 1973).

20 By i den tyske delstat Bayern 120 km sydøst for München.

21 Abkommen zwischen Deutschland, dem Vereinigten Königreich, Frankreich und Italien, Getroffen in München, am 29. September 1938.

Fred i vor Tid / Peace in our Time
Speech given in Defense of the Munich Agreement, 30. september 1938

Vægrer man sig ved at tro, at Politik drives på den Måde, har de demokratiske Statsmænd jo selv leveret Beviset. Havde de virkelig stået lige foran Udbruddet af en Verdenskrig, havde de vel næppe ladet en af deres mægtigste Allierede blive udenfor, som England og Frankrig gjorde over for Rusland. Og hvor kunde det desuden være sandt både at Verdenskrigen stod for Døren og at Tjekoslovakiet vilde komme til at stå fuldstændig alene, hvis det havde forsvaret sig. Det kunde i så Fald aldrig blive noget andet end en lokaliseret Krig som i Spanien, der hverken havde berørt den engelske eller den franske Befolkning direkte. Englands og Frankrigs Andel i Tjekoslovaikiets Underkastelse karakteriserede den konservative Mr. Amery²² på følgende Måde i Underhuset: „Tjekkerne har vist sig rede til at gøre Indrømmelser, som deres tyske Landsmænd med Glæde havde taget imod — hvis de havde fået Lov til det.”

Det var det andet Land, som Mr. Chamberlain og M. Daladier og Hr. Hitler i Samdrægtighed og Enighed berøvede dets Selvstændighed og dermed priggav til Nazismen.

²² Leo Amery (1873-1955)

My Political Life. Volume Three: The Unforgiving Years. 1929–1940. / : Leo Amery
 - London: Hutchinson, 1955.

De totalitære Staters Udenrigspolitik er der ingen Vanskelighed ved at forstå. Den er en nødvendig Følge af det Regeringssystem, som Diktatorerne har indført. Den indre Struktur er den samme i alle totalitære Lande. Den beror på, at alle Landets Indbyggere underordnes Staten, et Navn, der lyder omfattende, men bare er en anden Betegnelse for den siddende Regering. Alle Borgernes Fornødenheder blev underordnet Regeringens. Da dens væsentligste Fornødenhed var Våben, blev hele Industrien i Tyskland lagt om. Landet blev ligesom Italien indstillet på Krig. Men Krigsmateriel er et ufrugtbart Produkt, som Borgerne må betale dyrt med høje Skatter, skønt det ikke øger Landets Velstand og ingen Renter kaster af sig. Det hobes op og ligger tværtimod og taber i Værdi, fordi der bestandig opfindes andet, der er endnu mere ødelæggende. Det kostbare Krigsmateriel bliver i Løbet af få År til gammelt Jern. Kun Krigsindustriens Kasse fyldes og fyldes en Gang til, så ofte det skal fornys. Og Krigsindustrien er en Nøgle-Industri.²³ Når det skæpper i dens Kasse, så flyder det ned i de fleste af Industriens andre Kasser også. Tyskland havde desuden sine bitre Erfaringer fra Verdenskrigen. Det vidste, al Våbnene alene gør det ikke. Den totalitære Regering vilde derfor gøre Landet selvforsynende. Det var et dyrt og unyttigt Eksperiment: Tyskland er nødt til at have Fødemidler og Råvarer udefra. Men på Grund af Oprustningen, der har lagt Beslag på næsten alle Landets Kræfter, er den tyske Industri blevet hæmmet i sin Eksport, så Tyskland ikke får tilstrækkelig fremmed Valuta ind til at betale Importen med. Midler til at købe i det fri Marked har Tyskland ikke, det må derfor betale med Varer alle Vegne, hvor det kan lade sig gøre. Men her kom Omlægningen af Industrien igen i Vejen. De tyske Varer var blevet: ensrettede ligesom Tyskerne selv. Tyskland kunde derfor ikke konkurrere med de parlamentariske Lande. Det kunde ikke spørge Kunderne, hvad de ønskede. De måtte tage de Varer, Tyskland kunde levere.

Situationen illustreres vittigt af en ungarsk Diplomat: „Det ungarske Korn kan blive ved at sejle op ad Donau og ind i Tyskland, lige til hver eneste ungarsk Bonde har en Mundharmonika og et Fotografiapparat. Men forlange, at han også skal købe et Teleskop, det kan man ikke.” Men det er netop det, Tyskland er nødt til.

Vil Landet, der har de Varer, Tyskland har Brug for, ikke til Gengæld tage imod det, Tyskland producerer, så må det gøres politisk afhængigt, så det kan tvinges til det. Det er en gammel imperialistisk Metode, der anvendes af alle Lande, der er stærke nok til det, og først og fremmest i Kolonierne. Man behøver blot at kaste et Blik på Indien. Der ødelagde England al Hjemmeindustri til Fordel for Lancshires Tekstil, for Sheffield's Knive og alt Skibsbyggeri i Indien til Fordel for Glasgow. Men for det totalitære økonomiske System var det en Nødvendighed: Eksportere eller dø, sagde Hitler. Den Tvangssituation, som Diktatorerne selv har drevet Landets Erhverv ind i, er en af Hovedårsagerne til den såkaldte Dynamik, der både for Italiens og Tysklands Vedkommende giver sig Udslag i voldelige Overfald på andre Lande. For at kunne fortsætte må de eksportere, og for at eksportere må de erobre.

---

23 Der findes ikke meget litteratur om den tyske krigsindustri før og under anden verdenskrig. En enkelt undtagelse er den fra polsk til tysk oversatte: Die Waffenschmiede des »Dritten Reiches«: Die deutsche Rüstungsindustrie in Oberschlesien während des Zweiten Weltkrieges. / : Miroslaw Sikora. Klartext Verlag, Essen 2014. ; Bochumer Studien zur Technik- und Umweltgeschichte herausgegeben von Helmut Maier Band 3) Index der Aktiengesellschaften und Betriebe s. 571-591

František Chvalkovský 1923

Efterhånden simplificeredes så Mr. Chamberlains fredelige Metode. Med Schuschnigg forhandlede der endnu. Benes gik man uden om, men Dr. Hácha og hans Minister Chvalkovský²⁴, som dog sad der med Hitlers Billigelse, fik endnu den værste Medfart.

Emil Hácha

Om Eftermiddagen den 14. Marts meddelte den tyske Gesandt i Prag den tjekkiske Regering, at man anså det for hensigtsmæssigt, om Præsidenten og hans Udenrigsminister kom til Berlin for at få en Samtale med Rigskansleren. Hr. Hitler førte Ordet og erklærede kort og godt, at Øjeblikket var ikke til Forhandling, at Tjekoslovakiet

havde at rette sig efter de Beslutninger, som den tyske Regering havde taget, og som var uigenkaldelige. Han meddelte de tjekkiske Statsmænd, at Prag vilde blive besat af tyske Tropper næste Morgen Kl. 9. At Böhmen og Mähren vilde blive indlemmet som Protektorater af Riget, og enhver, som forsøgte at hindre Begivenhedernes Gang, vilde blive slået ned. Dermed var Samtalen, der havde formet sig som en Monolog, forbi. Hitler skrev Dokumentet under og forlod Salen. Klokken var dengang halv to om Natten, I flere lange Timer protesterede Præsident Hácha²⁵ og hans Minister bittert imod den Vold, der øvedes imod dem. Rigets Ministre viste intet Tegn på Medfølelse. De puffede de tjekkiske Statsmænd hen til Bordet, lagde Dokumentet foran dem, trykkede dem Pennen i Hånden og truede dem, hvis de vægrede sig, med at lægge det halve Prag øde i Løbet af to Timer. „800 Bombemaskiner havde fået deres Instruktioner og ventede kun på Ordre til at starte,” sagde de I Løbet af denne lange, frygtelige Nat

²⁴ František Chvalkovský (1885-1945),

²⁵ Emil Hácha (1872-1945). Jurist og politiker.

besvimele Dr. Hácha flere Gange og måtte have Hjælp af Læger, der opholdt sig i Værelset ved Siden af ... Kl. 5½ var hans Modstand brudt. Han skrev under i den Overbevisning, at han på den Måde sparede sit Land for et skånselsløst Bombardements Rædsler. Sådan lød Beretningen i Morning Post og Daily Telegraph.

Selv den fromme Lord Halifax²⁶ var forarget. „Det var dog ikke uden Betydning, at tyske Tropper havde besat to tjekkiske Byer om Aftenen den 14., mens de to Statsmænd var på Vejen til Hitler, og inden der endnu havde fundet Forhandlinger Sted." Og næste Gang Hr. Hitler udstedte en Invitation, blev den ikke modtaget. Den polske Udenrigsminister Beck sagde nej Tak.

Siden fulgte Memel²⁷ 3 Dage efter Tjekoslovakiet, og så kom Turen til Mussolini, der bombarderede Durazzo, indtog Tirana og besatte Albanien (den 7. April). Alt foregik i London på nøjagtig samme Måde, som da det gjaldt Tjekoslovakiet. Mr. Chamberlain kendte Dagen før, Skærtorsdag, intet som helst til det. InterPELLERET i Underhuset, om Englands Gesandt i Rom havde gjort den italienske Regering opmærksom på, at enhver Forandring af status quo i Middelhavet var Brud på den engelsk-italienske Overenskomst, svarede han, at det så han ingen Grund til, da den italienske Regering var fuldstændig på det. rene med Overenskomstens Ordlyd. Da han af Mr. Greenwood²⁸ (Arbejderpartiet) blev spurgt, om den engelske Regering i Tilfælde af en Forandring af status quo vilde protestere kraftigt hos den italienske Regering, afviste han

26 Edward Wood, 1st Earl of Halifax (1881-1959)

Konservativ politiker. Tidligere vicekonge i Indien og senere udenrigsminister.

27 22 marts Litauen afstår Memel-området efter tysk ultimatum. Dagen efter besætter tyske tropper Memel

1939 German ultimatum to Lithuania

https://en.wikipedia.org/wiki/1939_German_ultimatum_to_Lithuania

28 Arthur Greenwood (1880-1954).

indigneret en sådan Tanke: „Det vilde næppe være passende for mig at forudsatte et sådant Brud". Mr. Greenwood trængte ind på ham: „Jeg spørger, om den engelske Regering agter at lade det passere, hvis det skulde ske/' Mr. Chamberlain afviste det „som en ren Hypotese" og rejste hjem og fiskede. Knap 12 Timer efter, Klokken 4—5 om Morgenen, begyndte Bombardementet. Havde den engelske førsteklases Spiontjeneste ikke indviet Mr. Chamberlain i Planen, havde han kunnet læse om det i alle Bladene.

Denne Erobring, der efter Italiens Sigende var en Slags Selvforsvar, fremkaldt „af bevæbnede albanske Banders truende Holdning", omtaltes i den tyske Presse som „i fuldkommen Overensstemmelse — både i Ånd og Bogstav — med den Venskabspagt, der sluttedes 1927 mellem Albanien og Italien". Dette lidt usædvanlige Udslag af Venskab, der i de italienske Blade blev beskrevet som en strålende Sejr for de italienske Våbens store Beredthed og Slagkraft, var i Virkeligheden overflødig. Albanien havde, omtrent lige fra Krigen var forbi, „nydt godt af Italiens Beskyttelse". I flere År havde den albanske Hær været under en italiensk Generals Kommando.

Italienske Officerer opøvede Troppene. De albanske Officerer gik på italienske Militærskoler, og Militærvæsenet var kopieret med Balila'er og det hele over det italienske. Det var umuligt at forestille sig en Stat mere afhængig af en anden end Albanien af Italien. Men når man, som Mussolini siger, „stadig skal bevæbne sig mere, ligegyldigt hvad det koster, om så alt hvad der hedder borgerligt Liv går ad Hekkenfeldt til", så kan man ikke nøjes med Ord — selv om de er store. Så kan man ikke på „fredelig engelsk Vis" sætte igennem, hvad man vil. Så må man have Sejre at opvise for sin Æres og Anseelses Skyld. Og en frisk Trussel mod Jugoslavien og en stærkere militær Basis på Balkan var det naturligvis. Ind imellem i Slutningen af Marts gik det løs mod Rumænien. Regeringen der havde henvendt sig til de demokratiske Stormagter, som tilbød Garantier. Imens Rumænien med Garantierne for Tjekoslovakiet i frisk Erindring betænkte sig på, om de var værd at tage imod, benyttede Hitler Lejligheden. Under Trussel om at slippe den tyske, ungarske og bulgarske Hær løs på Landet stillede han sit Ultimatum.

Rumænien havde ganske vist Ruslands Løfte om Støtte, men var i samme Situation som nylig Tjekoslovakiet, der havde været bange for at stå alene med russisk Hjælp, blive beskyldt for Bolsjevisme og få både Tyskland, Italien og Japan over sig og Rusland, mens de demokratiske Stormagter naturligvis vilde fortsætte Ikke-Indblandingen til Fordel for de antibolsjevikiske Korsriddere.

Ved denne Lejlighed sparede Hitler hele Maskineriet: Ophidselseskampagnen mod Landets Regering, Troppekonzentrationer ved Landets Grænse, Indbydelsen til Kong Carol²⁹ og Anvendelsen af de misfornøjede Minoriteter, der råbte på Uafhængighed og i Stedet for blev udleveret til nazistisk Diktatur.

Den fascistiske Politik er meget ligetil. Men hvorfor samler de engelske og franske Statsmænd på Veksler, som aldrig bliver honoreret, og som de véd er falske? Hvorfor støtter de demokratiske Stormagter et System, som er Afskaffelse af alt, hvad der hedder Demokrati, Ret, individuel Frihed og Kultur? Et Voldsregimente, der udrydder

29 Carol 2. af Rumænien (1893-1953. Konge af Rumænien 1930-1940. Diktator februar 1938.

alt, hvad der er noget værd i det menneskelige Samfund og i Mennesket selv og slår dem ned, der ikke vil være med til at sætte de falske Værdier i Stedet for de ægte? Fordi den ideologiske Inddeling i fascistiske og demokratiske Lande, som Folkene anvender, ikke eksisterer. Der har aldrig været nogen ideologisk Inddeling i international Politik. Det er Bluff, Blår til at putte i Øjnene på Folket. Der er aldrig ført nogen Krig for en Idé. De såkaldte Religionskrige drejede sig om akkurat det samme som de andre. Borgerkrigen mellem de nord- og sydamerikanske Stater gjaldt heller ikke i første Række Slaveriets Ophævelse, men økonomiske Modsætninger. England var på Sydstaternes og Slaveejernes Side. Magthaverne slås ikke om Idéer. De slås om Penge og Magt. Og hvis de engelske Statskøbmænd og den franske Finans' Minister-Repræsentanter tager de falske Veksler for gode Varer, så er det, fordi det hele er en Komædie, hvor de for Tiden udfører den Rolle at lade sig tage ved Næsen. Selve Komædien har de indstuderet sammen med Veksselfalsknerne. Vi må væk fra Ideologien. Fascismen er ikke et Voldsregimente, der er indført i enkelte Lande som et isoleret Fænomen, der — som Mussolini sagde — ikke egnede sig for Eksport. Den behøver ikke at eksporteres, Jordbunden for den findes i ethvert Land. Har en fascistisk Stormagt kastet sine Øjne på det, trænger den ind i det med sin Propaganda, sine Spioner, sine Trusler og sin Frækhed. Den starter et Parti sammen med de hjemlige Landsforrædere, uden at det lille Lands Regering vover at forbyde hverken det ene eller det andet. Dets Forbundsfæller — hvis det har nogen — forsvinder som Dug for Solen. Fuldkommen isoleret udleveres det til den fascistiske Fjende. Denne Situation kaldes, af Forbundsfællerne, at Landet opløses indvendigfra, så de Garantier, de muligvis har givet, desværre ikke kan finde Anvendelse på det Tilfælde.

Når de parlamentariske Stormagters Statsmænd synes at nære en pervers Tilbøjelighed for de fascistiske Diktatorer, når de bejler til dem, flyver til dem, slutter Overenskomster med dem, giver dem Lån og hjælper dem at slavebinde det ene selvstændige Land efter det andet, så er det simpelt hen fordi de er grønne af Misundelse over, at de ikke selv har kunnet indføre det fortræffelige System i deres eget Land. Hvor beundrer de ikke Hitler og Mussolini. Og hvad har de to ikke udrettet i Retning af at rydde alle Hindringer af Vejen for den frie Udfoldelse af den koncentrerede Kapitalisme! Alle Arbejderorganisationer har de opløst, Strejker har de forbudt, Arbejdstvang har de indført, Lønnen har de sat ned og Arbejdstiden op! En fuldkommen Idyl, som der intet tilsvarende er til andre Steder end i Kolonierne. Deres egen Befolkning er det lykkedes Fascisterne at kolonisere som Kolonimagter deres Indfødte.

For Magthavernes Øre klinger intet Ord lifligere end Fascismen. Det betyder Kapitalens Ret over for de Pengeløse, den Ret, der bunder i Uret, som opretholdes i alle de kapitalistiske Lande og som er etableret som Diktatur i Fascistlandene. De kan ikke tænke sig noget mere tragisk og katastrofalt end at se de fascistiske Staldbrødre komme noget til. Derfor stoppede Mr. Chamberlain Hitler, da han i Maj vilde styrte sig ud i et Eventyr, som han og hans Nazisme næppe var sluppet lovende fra.

Det, der er det afgørende både i Indenrigs- og Udenrigspolitikken, er de økonomiske Interesser. De er do samme i alle kapitalistiske Lande. Det er ikke Landets, ikke Folkets, mon kun do besiddende Klassers, den regerende Klikes, Kapitalens Interesser. De varetages af Regeringen, ligegyldigt hvilken Regering der er ved Magten. Det gælder dem alle. England alene har en Særstilling, har Særinteresser, som det ikke har

fælles mod Landene på Fastlandet. Det engelske Ørige med sit mægtige Imperium ligger udenfor og i et andet Plan end det øvrige Europa. England har altid tjent på, at de andre sloges. England udvidede støt og stadig sit Magt- og Landområde efter hver eneste europæisk Krig. „Krigen“, siger den engelske Historiker J. R. Seeley³⁰, „har for England ligefrem været en Industri, en Vej til Rigdom, Tidens fordelagtigste Kapitalanbringelse“. Og Cambridge History of the Empire³¹ citerer Londons Forretningsfolk: „Når vi har Fred, stiger vore Lagre i Værdi, men når der kommer Krig, kan vi få Renten op på 40—50 pCt.“. Efter Napoleonskrigene siger Pitt³² i Parlamentet: „Sammenligner vi dette Krigsår med de tidligere Fredsår, ser vi et Billede, der virker forbavsende og paradoksalt: både vor uden- og indenrigske Handel står på et højere Trin end nogen Sinde før. Vi kan se tilbage på det forløbne År som et af de stolteste i vort Lands Historie!“

Derfor var det også England, der opfandt den europæiske Ligevægt eller rettere sagt Ufreden på Fastlandet. Dens Hensigt er at hindre Stormagterne på Fastlandet i at gå sammen i en Blok. Dens Middel er at holde Mistroen, Hadet og Rivaliteten ved lige mellem Fjenderne fra den sidste Krig, så den næste kan forberedes. Og én Ting til: så snart en Krig er endt, gælder det at få den Besejrede på Benene igen og svække Sejrherren.

Prøver man nu denne 300 År gamle engelske Politik på den senere Tids Begivenheder, ser det ud, som om den stadig er Ledetråden. Frankrig, der var Sejrherre i Verdenskrigen, er blevet reduceret til fuldstændig Afhængighed af England. „Frankrigs Isolering var Nøglen til Vesteuropas Historie 1920—24“, siger den engelske Professor Toynbee³³ og tilføjer, hvordan en Ændring i Magternes Gruppering må være Følgen. Vægtskålen var gået utilbørlig ned på Frankrigs Side, og „ved en Fordeling af de sejr-rige Magter på begge Skålene måtte Ligevægten genoprettes“. Tyskland, der var slået ud, er blevet taget under Armene og hjulpet. Især efter 1933, men for øvrigt også før. City var med til Tysklands Oprustning. Den engelske Regering forsvarede Tysklands Ret til at indføre almindelig Værnepligt³⁴, indgik en Flådeoverenskomst³⁵ med

30 Sir John Robert Seeley (1834-1895)

31 The Cambridge History of the British Empire, 8 bind 1929-1961.

32 William Pitt the Younger (1759 –1806). Konservativ britisk premierminister (1783-1801). Senere finansminister. Hans politik med at finansiere koalitioner mod Frankrig kostede Storbritannien dyrt, og han indførte som den første indkomstskat for at betale den militære indsatsmod det revolutionære og Napoleoniske Frankrig

The Speeches of the Right Honourable William Pitt, in the House of Commons.

- Longman, Hurst, Rees and Orme [etc.], 1806. bd 3 s. 260.

A Reassessment of the British and Allied Economic and Military Mobilization in the Revolutionary and Napoleonic Wars (1792-1815). / : Ioannis-Dionysios Salavrakos. Res Militaris, vol.7, n°1, Winter-Spring/ Hiver-Printemps 2017 2

By the end of the war in 1816, the accumulated nominal British public debt accumulated to £792 million.

Scott N. Duryea, “William Pitt, the Bank of England, and the 1797 Suspension of Specie Payments: Central Bank War Finance During the Napoleonic Wars,” Libertarian Papers 2, 15 (2010).

33 Arnold Joseph Toynbee (1889-1975) britisk historiker. Hovedværk A Study of History, 1934–1961.

<https://archive.org/search.php?query=creator%3A%22Arnold+J.+Toynbee%22>

34 Verordnung über die Dauer der Wehrpflicht in Ostpreußen. Deutsches Reichsgesetzblatt 1935 23. 5. 35.

Mere end 17 millioner mandlige tyske statsborgere tjente på et eller andet tidspunkt i den tyske værnemagt under 2. verdenskrig. Ikke alle var værnepligtige.

Danske sydslesvigere i tysk krigstjeneste 1939-45. / : Martin Bo Nørregård.

- Flensborg: Studiefælle ved Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig. 2009 s. 32.

35 Den anglo-tyske flådeafteale af 18. juni 1935 var en traktat mellem Det Forenede Kongerige og Tyskland, der regulerede størrelsen på den tyske krigsmarine i forhold til den britiske flåde.

Tyskland bag Frankrigs Ryg og fandt Tysklands Besættelse af den afmilitariserede Zone fuldkommen rimelig.

Ved Englands Hjælp tvang Tyskland Afstemningen i Saar³⁶ igennem trods Frankrigs Modstand.

Ved Ikke-Indblandingen i Spanien, ved Tysklands Erobring af Østrig for ikke at tale om Tjekkoslavakiets, overalt var England på Fascisternes Side.

Alle de, der en Gang for alle har anbragt England i den samme Rubrik som den engelske Propaganda, kvier sig ved at se den Sandhed. For dem er England Liberalismens Arnested, den ædle Beskytter af de små Lande og den mægtige Opretholder af Lov og Orden.

De kan nu kun forklare sig Englands Politik ved, at de engelske Statsmænd er ude af Stand til at tage en Beslutning, at de småsover, og at de er halvblinde. Men det mægtige britiske Imperium er ikke skabt af Muldvarpe og opretholdes heller ikke af den Slags Dyr. Der sidder ikke i Spidsen af den engelske Regering Mennesker, der handler imod Englands Interesser. Har engelske Statsmænd stillet sig på Fascisternes Side imod Traktater og Overenskomster, imod Folkenes Selvbestemmelsesret, imod Demokratier og Menneskerettigheder, så kan man være overbevist om, at det er i Englands Interesse.

Og når Mr. Chamberlain foreløbig har måttet opgive sin Drøm om en Firemagts-Pagt sammen med de to fascistiske Diktatorer, så er Grunden, at Englands Interesser er mangfoldige og ikke altid løber parallelt. Der er Citys Bank³⁷ og Finansinteresser, som Mr. Chamberlain repræsenterer, der er Udenrigsministeriets imperialistiske Interesser, som den konservative Opposition mod Chamberlain går ind for, og som forlanger Alliance med Sovjet i Stedet for med Fascisterne, og endelig støder Citys og den engelske Eksport-Industris Interesser sammen. City vil gøre indbringende Forretninger ved

36 13. januar 1935.

37 Og amerikanske bankinteresser.

Doing Business with the Nazis: Britain's Economic and Financial Relations with Germany, 1931-1939

. / : Neil Forbes. Frank Cass, 2000.

Hitler's Secret Backers The Financial Sources Of National Socialism. / : Sidney Warburg, 1933.

Secret war documents may reveal that Germany had staunch allies at the Bank of England / : Chris Blackhurst.

Independent, 30 March 1997]

Trading with the Enemy The Nazi-American Money Plot 1933-1949. / : Charles Higham. Delacorte Press, 1983

https://archive.org/details/TradingWithTheEnemy_201903/page/n11

Videnskab og stat. / : C. P. Snow. Gyldendal, 1962.

Wall Street and the Rise of Hitler. / : Antony C. Sutton. G S G & Associates Pub., 1976.

at anbringe Kapital i et stort fascistisk Mellemeuropa under Tysklands Ledelse, mens den engelske Importindustri, der allerede er hårdt trængt af den tyske Dumping og Vareudvekslingspolitik, ikke vil have Konkurrenten støttet med Lån fra engelske Banker.

Imellem disse tre Grupper balancerer Mr. Chamberlain. Hver Gang Oppositionen efter et fascistisk Fremstød bliver for stærk, bliver Mr. Chamberlain energisk. Verden ånder op: endelig har England fået nok af Fascismen, så der kan komme bedre Tider for Menneskeheden. Nu skulde det vel være forbi med Artiklerne i Times, der lancerer Hitlers næste Kup, og som bagefter dementeres af Udenrigsministeriet, med Mr. Runciman³⁸, der leder Slaget på Stedet og til Belønning bliver Medlem af Ministeriet. Med Traktater, man må lyve sig fra, med Grænser, man havde garanteret, og som til ens Overraskelse blev sløffet o. s. v. Mr. Chamberlains Energi viste sig da heller ikke alene ved hans oprigtige Skuffelse over, at hans fascistiske Venner havde narret ham, men ved en fuldstændig Kovending. Den 16. Marts proklameredes der — i Stedet for Firemagtspagt med Fascisterne — Alliance med alle de Lande, der truedes af dem. Først og fremmest med Rusland.

Hverken under den første tjekkoslovakiske Konflikt eller under den anden var der nogen, der havde haft Bud efter Sovjet. Den franske Udenrigsminister, Bonnet, havde endogså refereret Litvinofs³⁹ Udtalelse om, at hans Land var parat til at marchere, hvis England og Frankrig gjorde det, som om han havde sagt lige det modsatte. Nu blev Sovjet hentet frem, hver Gang der var Tale om en anti-fascistisk Alliance, for at stoppe Munden på Oppositionen, og sluppet igen, når Faren var drevet over og Mr. Chamberlain i Fred kunde sjakre i Telefon med Mussolini om at lade Kuppet i Albanien gå lige op imod Hjemsendelsen af de italienske Tropper i Spanien. Firemagtspagten er og bliver Mr. Chamberlains Hjertebarn og Hitler og Mussolini hans Udkårne, da al Tale om den anden Alliance er det bare Vrøvl uden Sovjet. På den Måde blev den konservative Opposition afvæbnet i Marts og stillede sig samlet bag Mr. Chamberlain. Så havde han opnået, hvad han vilde, og et Par Dage efter begyndte han at hale i Land igen.

De ti Dages Pause, som Hitler undte Verden, mens han tænkte over, hvad han skulde svare Roosevelt, benytter Mr. Chamberlain f. Eks. ikke til at sætte en Stopper for Fascismens videre Udbredelse, men tværtimod til at bringe sin München-Politik flot igen oven på dens fuldkomne Havari ved Tjekoslovakiets Undergang. Rusland, Rumænien og Polen fik Skyld for, at det ikke blev til noget med Alliancen. Eller London sagde, at Frankrigs Luftflåde var for svag endnu, Paris, at England først måtte indføre almindelig Værnepligt. Den franske Presse gravede igen Bolsjevik-Faren frem, og Hitlers Agenter arbejdede sammen med Bonnets, mens Berlin profeterede, at der skulde være stille et Par Uger.

38 Walter Runciman, 1st Viscount Runciman of Doxford (1870-1949). Nationalliberal politiker. Efter Runciman rapportens offentliggørelse formand for det britiske statsråd 1938-1939.

39 Maksim Litvinov (1876-1951). Diplomat og Folkekommisær for Sovjetunionens udenrigsanliggender 1930-1939.

Tre Dage efter Tjekoslovakiet benyttede Hitler imidlertid Stilheden til at tage Memel.⁴⁰ I Slutningen af Marts blev Rumænien Vasalstat, og den 7. April gik Mussolini løs på Albanien. Ved hvert Kup blev Mr. Chamberlain ubehageligt overrasket, skønt han vidste det hele i Forvejen, blev knotten, men blev hurtig god igen. Efter Albanien truede han med at opsigte den engelsk-italienske Middelhavspagt⁴¹. Men da Mussolini lovede ikke at antaste Albanien selvstændighed, som Landet ikke havde kendt noget til i mange År, og forsikrede, at han udelukkende havde fredelige Hensigter over for Grækenland, især Korfu, overvældedes Mr. Chamberlain igen af Tillid og talte ikke mere om Middelhavs-Overenskomsten.

Det, der nu sker, er Demagogerne og Kapitalen, der rotter sig sammen for at gøre Menneskene til Trælle. De har kun ét Mål: at holde sig ved Magten og gøre den så stærk, at ingen vover at antaste dem. De har intet Program, ingen Idé. Mussolini siger det selv: „Vi tillader os ikke den Luksus at holde Programmer. Vi kalder os ikke Højre eller Venstre. Vi lader vore Handlinger tale for os." Man har i Historien set mange Diktaturer i enkelte Lande, som Folket efter kortere eller længere Tids Forløb har fået Bugt med. Men det, vi nu står over for, det fascistiske Diktatur, er ikke en Regeringsform inden for så og så mange Lande. Det er en international Bevægelse, hvor alle Stormagternes Regeringer, fascistiske og demokratiske, har sammensvoret sig imod Folkene.

Det er Kapitalen, der har hjulpet Fascismen frem. Det er Stormagternes Diplomati, der „redder Freden" ved at spille Fascisterne det ene Land i Hænderne efter det andet. De bilder Folkene ind, at når deres Land bliver stort, så bliver de rigere. Men Sandheden er, at Levestandarden i de små Lande er gennemsnitlig højere end i de store Imperier. Et karakteristisk Eksempel er Smørrationeringen i Tyskland⁴². For hvert nyt Kup, for hver ny Udvidelse af Imperiet viser Statistikken, at Rationen bliver mindre.

40 Som en del af Østpreussen siden det 16. århundrede blev Memel og dets omgivelser, ifølge United States Holocaust Memorial Museum, fjernet fra Tyskland i 1919 og, ifølge Klaipeda konventionen, knyttet til Litauen i 1923 som et autonomt område. Efter 1933 agiterede Hitler imidlertid for, at området skulle tilbage til Das Reich. Tyskland annekterede Memel, og tyske soldater indtog regionen og byen den 22. marts 1939.

41 De anglo-italienske aftaler fra 1938, også kaldet påskepagten eller påskeaftalerne (i italienske Patto eller Accordi di Pasqua), var en række aftaler indgået mellem den britiske og den italienske regering i Rom den 16. april 1938 for at lette samarbejdet mellem den italienske regering ved at bevare den nuværende verdensorden og for at forhindre, at den alliance med Tyskland. Disse aftaler blev registreret i League of Nations traktatserie den 15. marts 1939.

Den eftergivende politik over for den italienske regering forhindrede ikke dannelsen af en tysk-italiensk alliance. Great Britain and Northern Ireland and Italy - Agreement regarding Questions of Mutual Concern consisting of a Protocol and Annexes, signed at Rome, April 16th, 1938, and Exchanges of Notes relating thereto of the same Date, and Declaration bringing into Force these Instruments, signed at Rome, November 16th, 1938 [1939] LNTSer 42; 195 LNTS 77

<http://www.worldlii.org/int/other/LNTSer/1939/42.pdf>

42 Udtrykket fedthullet, Fettlücke, henviser, ifølge den tyske Wikipedia, til det tyske riges råstofmangel på fedt og madolier. Allerede før anden verdenskrig blev det derfor forsøgt at holde befolkningens fedtforbrug så lavt som muligt. Dette kontrolleres og opnås med såkaldte kundelister, en form for økonomisk kontrol, på tysk kaldet Zwangswirtschaft. Selve systemet med tvangsrationering under anden verdenskrig kommer med: "Forordningen om midlertidig beskyttelse af det tyske folks vitale behov" trådte i kraft 27. august 1939, og er beskrevet af den tyske historiker Dietrich Eichholtz.

Geschichte der deutschen Kriegswirtschaft 1939–1945. / : Dietrich Eichholtz. Walter de Gruyter GmbH & Co KG, 2015 s. 67

Brot - Butter – Kanonen : Die Ernährungswirtschaft in Deutschland unter der Diktatur Hitlers.

/ : Gustavo Corni, Horst Gies. Walter de Gruyter GmbH & Co KG, 2015 s. 362

De bilder endogså Folkene ind, at for at opnå denne Herlighed må de først selv give Afkald på alt til Fordel for Kapitalen og Demagogerne. Når de lader sig bruge til at undertrykke andre Folkeslag, får de at vide, at det er deres Ret. Enten er det deres vitale Interesser, det gælder, eller med det nyeste Slagord: det vitale Rum.

Mens Folkene får Fraser og Kanoner, bor deres Tyranner på Slotte. Mens de bilder Folkene ind, at bare de har en Gasmasker, er de vel forsvarede, bygger de sig selv bombesikre Heltekældre i flere Etagers Dybde eller sprænger sig en Elevatorskakt op gennem et Bjerg, så de kan hytte sig i en Ørnerede, der har kostet Millioner, hvis det skulde blive dem for hedt dernede.

Ligesom de Interesser, som Regeringerne i de kapitalistiske Lande varetager, ikke er Folkenes, sådan er Fjenden det heller ikke. Et Folk har ingen Fjende uden for sit Land. Et Folk har ikke noget at gøre i en Krig. Når Folkene stemmer for Krigsbevilgingerne, slavebinder de sig selv. Går de i Krig, slås de for deres Interesser, der undertrykker og udbytter dem: de går i Krig mod sig selv.

Alt, både i Fascistlandene og i Demokratierne, er en kæmpemæssig Forberedelse til det Massebord, der kaldes Krig. Og jo nærmere den kommer, jo nærmere rykker de parlamentariske Regeringer deres Ideal: det fascistiske Diktatur. Daladier har allerede fået Fuldmagt og udsendt en Strøm af Forordninger og truet med at forbyde det kommunistiske Parti. England vil snart følge efter med Værnepligt⁴³, Censur⁴⁴ og Militarisering.

Freden kan ikke reddes af Mr. Chamberlain og M. Daladier eller af de to fredselskende Tyranner. Den kan kun reddes af Folkene. Af dem, Krigen går ud over. Når de engang kommer så vidt, at de forlanger af deres Regeringer, at de skal respektere Lov og Ret uden for såvel som inden for Landet. Når de forstår, at Frihed og Uafhængighed er noget, alle har Ret til, også de, der bliver undertrykt af deres eget Land, så de siger: væk med Kolonierne. Og når ingen Regering kan benytte Landets Hær til at bryde ind i et andet Land for at slavebinde et andet Folk: så først får vi Fred. Fred på Grundlag af Ret.

---

43 National Service Armed Forces Act, 6 September 1939.

44 Der har altid været censur i Storbritannien.

Lisa Z. Sigel, «Censorship and Magic Tricks in Inter-War Britain», *Revue LISA/LISA e-journal* [En ligne], Vol. XI – n° 1 | 2013, mis en ligne le 30 mai 2013, consulté le 13 octobre 2019. URL : <http://journals.openedition.org/lisa/5211> ; DOI : 10.4000/lisa.5211

Efterord ved Holger Terp.

2 udgave publiceret af Det danske Fredsakademi september 2019 som en del af Fredsakademiets dokumentation af den danske fredshistorie.

Hvordan freden reddes er genoptrykt i artikelsamlingen Der er kun en Krig

Lettere moderniseret retsskrivning. Enkelte åbenlyse stavefejl er rettet Indrygninger i afsnit er ændret til linjeskift. Fodnoter ved Holger Terp.

**Af Ellen Hørup
er udkommet:**

Gandhis Indien, 1931

Ethiopia, member of the League of Nations?, 1936

<http://www.fredsakademiet.dk/library/ethiopia.pdf>

Magtens Vej : Kroniker og Artikler, 1936

Disarmament or rearmament, 1937

<http://www.fredsakademiet.dk/library/disarm.htm>

Politik og Krig, 1937

Spain, the battlefield of capitalism, 1937

<http://www.fredsakademiet.dk/library/ehspain.htm>

Hvorfor faar vi Krig?, 1938,

Hvordan Freden reddes, 1939

Der er kun en Krig, 1946

Kapitalisme, Kommunisme og Krig, 1949
Undertrykkere og undertrykte, 1971

Tidsskrifter:

Indiens Venner 1930-1938

Journal des archives, 1938-1939

Mennesket og Magten 1938-1940

<http://www.fredsakademiet.dk/tid/1900/1938/mennesket.pdf>

<http://www.fredsakademiet.dk/tid/1900/1938/mennesket2.pdf>

Forældrebladet 1943-1950

[Kritik af børneforsorgen i Forældrebladet udgivet af Ellen Hørup 1943-1950.](#) / : Holger
Terp. Fredsakademiet, 2019.

Tværtimod 1951.

Om Ellen Hørup

Ellen Hørup : Kvinden, verdensborgeren og rebellen. / : Lone Rünitz. Syddansk Uni-
versitetsforlag, 2019.